

SOUHRN

Cílem práce bylo zmonitorovat situaci v oblasti týkající se užívání návykových látek v populaci problémových uživatelů a vysokoškolských studentů, vyhodnotit názory a postoje participantů na tuto problematiku a míru užívání legálních a nelegálních návykových látek mezi nimi. Použitou metodou byl dotazník distribuovaný klientům kontaktních center ze Zlínského kraje a studentům Univerzity Hradec Králové, Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Univerzity Karlovy v Praze - Farmaceutické fakulty v Hradci Králové a italské Univerzity Camerino. Celkem se průzkumu zúčastnilo 186 klientů KC a 1339 studentů.

Mezi nejdůležitější závěry průzkumu patří:

1. Užívání legálních návykových látek, nikotinu a alkoholu, je oblíbené jak v populaci pravidelných uživatelů NL (pravidelně kouří 47.8% respondentů a alespoň několikrát týdně konzumuje alkohol 38.7% dotazovaných), tak mezi studenty (alespoň občas kouří 39.4% českých studentů a 46.6% italských vysokoškoláků, několikrát týdně nebo častěji se s alkoholem setká 21.0% českých univerzitních studentů a 23.6% Italů). První zkušenost s alkoholem a cigaretou byla u klientů KC v průměrných 12.4 resp. 12.5 letech, u českých vysokoškolských studentů ve 12.4 resp. 13.8 letech, u Italů v průměrných 15.4 resp. 15.5 letech).
2. Nejoblíbenější ilegální substancí je mezi klienty KC pervitin, jako svou základní drogu jej uvedlo 72.0% respondentů; jako náhradní drogy jsou užívány nejčastěji konopné produkty a extáze. Poprvé užili dotazovaní nelegální návykovou látku v průměrných 15.9 letech, první injekční aplikaci udávali v průměrných 18.2 letech. Nejčastěji udávané okolnosti, při kterých respondenti poprvé užili nelegální NL, byly společnost přátel (26.9%) a oslava či párty (14.5%).
3. Užívání látek s neakceptovatelným rizikem je mezi českými studenty spíše výjimečné, nejčastěji vyzkoušenou nelegální látkou bylo konopí (alespoň jednou jej zkusilo 44.1% studentů UHK, 77.5% posluchačů UTB, 28.3% studentů FaF UK a 46.9% studentů z italské Univerzity Camerino). Dále čeští studenti experimentují s extází, LSD, halucinogenními houbami; v Itálii je po marihuaně a hašiši druhou nejoblíbenější látkou kokain (alespoň jednorázovou celoživotní zkušenost udalo 13.1% dotázaných). Průměrný věk první zkušenosti s nelegální substancí byl u Čechů 16.5 let a u Italů 17.0 let. Injekční aplikaci drogy přiznali jen 2 čeští studenti. Okolnosti, při které studenti užili nelegální látku poprvé, byly obdobně jako u klientů KC nejčastěji ve společnosti přátel (31.5%) nebo na party, oslavě (12.6%).
4. Obstarávání nelegálních NL není problémem pro 56.6% klientů KC, 31.7% českých a 41.0% italských univerzitních studentů.

5. Převážná většina dotazovaných českých studentů se cítí být dobře (41.1%) anebo alespoň částečně (47.7%) informována o drogách, 63.1% z nich dokázalo uvést alespoň jednu adiktologickou organizaci. Italští studenti uvedli takovou organizaci jen ve 27.8% a dobře resp. částečně informováno o drogové problematice je 31.1% resp. 57.7% z nich.
6. S úplnou legalizací tzv. „měkkých“ drog (svobodné užívání i distribuce) souhlasí 53.8% klientů K-center vs. 4.6% českých a 7.8% italských vysokoškolských studentů. Názory klientů a studentů na rizikovost legálních i nelegálních látek jsou rovněž ve většině případů diametrálně odlišné, podle očekávání klienti škodlivost různých substancí podceňují.
7. Pomocí chí kvadrát testu byla prokázána souvislost mezi konzumací legálních a nelegálních NL mezi studenty: mezi osobami se zkušeností s nelegálními látkami je signifikantně více kuřáků a drogově zkušení studenti také mají kladnější vztah k alkoholu ($p < 0.05$).
8. U studentů farmacie majících alespoň jednu zkušenost s nelegální návykovou látkou se ve větší míře projevují psychické problémy identifikovatelné škálou dle Derogatis, statisticky byl potvrzen větší výskyt poruch typu obsese-kompulze.
9. Mezi pravidelnými uživateli NL byl zjištěna virová hepatitida C v 16.8% případů, u žádné testované osoby nebyl pozitivně identifikován HIV.
10. Lze konstatovat, že informovanost studentů FaF UK o návykových látkách a rizicích vyplývajících z jejich užívání se v návaznosti na pokračující studium zlepšuje.